

Ryttlässä 12.03.2007

Matti Väisänen

**JEESUSKEN KRISTUKSEN
OLEMINEN
ISÄN OIKEALLA PUOLELLA**

JOHDANTO

- a. Monet kristinuskon sisältökysymykset ovat asioita, jotka ylittävät meidän ymmärryksemme. Sellainen on esimerkiksi Jeesuksen Kristuksen todellinen läsnäolo ehtoollisen leivässä ja viinissä. Myös ymmärryksemme ylittäviin kysymyksiin meidän pitää yrittää paneutua. Muutoin meistä tulee todellisuudelle vieraita mystikoita.

Tiedämme uskonpuhdistuksen historiasta, kuinka Luther lokakuun alussa 1529 Marburgin suuressa uskontokeskustelussa ennen ehtoollista koskevan väittelyn alkamista reformoitujen veljien kanssa piirsi eteensä liidulla pöytään ympyrän ja kirjoitti siihen Raamatun sanat *hoc est*, ”tämä on”. Näin hän muistutti itseänsä, että hänen tulee pitää kiinni Kristuksen lausumista ehtoollisen asetussanoista: ”Tämä on minun ruumiini – – tämä on minun vereni.” Emme me käsitä, miten Jumal-ihminen, Jeesus Kristus voi olla ehtoollisen leivässä ja viinissä.

Kyseiisiin ehtoollisen asetussanoihin perustuu luterilaisen kirkon oppi *reaalipreesenssistä* eli Kristuksen todellisesta läsnäolosta ehtoollisen leivässä ja viinissä.

Inhimillisen ymmärryksen ylittävästä asiasta on kysymys myös siinä, kun uskomme ja opetamme että Kristus asuu uskovan ihmisen sisimmässä. Emme me tätäkään ymmärrä järjellämme. Se on ehtoollisen reaali-preesenssin tavoin uskon asia Jumalan sanan tähden.

- b. Kristuksen korottaminen ylösnousemuksessa ”Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealle puolelle”, kuten sanomme apostolisessa uskontunnustuksessa, mahdollistaa edellä sanotut

totuudet ja auttaa samalla meidän ymmärrystämme mainittujen Jumalan suurten tekojen äärellä.

1. HOC EST

Sekä Luther että sveitsiläiset uskonpuhdistajat (Zwingli, Oecolampadius ja hurmahenget, kuten Karlstadt) uskoivat, että Kristus on jollakin tavalla ehtoollisessa läsnä, mutta vain Luther pysyi uskollisena ehtoollisen asetussanoille ja uskoi Ylösnoukseen olevan läsnä ei ainoastaan Henkensä kautta, vaan jumal-inhimillisenä Vapahtajana, niin että hänen totinen ruumiinsa ja verensä, jotka ovat uhratut Golgatalla, annetaan ehtoollisessa ehtoollisvieraille.

Sekä sveitsiläiset uskonpuhdistajat että ”hurmahenget” kielsivät Kristuksen ruumiin ja veren läsnäolon ehtoollisessa ja väittivät, että Kristuksen lausumat ehtoollisen asetussanat on ymmärrettävä *vertauskuvallisesti*, sillä Kristus on ylösnousemuksensa jälkeen vain *yhdessä paikassa taivaassa*, Jumalan oikealla puolella. Heidän mukaansa ajatus Kristuksen olemuksellisesta läsnäolosta sakramenteissa on sekä Jumalan kunnian vastainen että soteriologisesti eli pelastusta ajatellen tarpeeton. Niinpä Zwingli kielsi, että Kristus olisi jumal-ihmisenä läsnä missään armonvälineessä jakamassa armoaan.

2. JEESUKSEN KRISTUKSEN OLEMINEN KAIKKIVALTIAAN OIKEALLA PUOLELLA

Mitä Jeesuksen Kristuksen oleminen ”Kaikkivaltiaan oikealla puolella” tarkoittaa? Reformoidussa ja katolisessa teologiassa esiintyy ajatus, että taivas on luomakunnasta etäisyyden päässä oleva *lokaalisesti ymmärretty paikka*, jossa Kristuksen ruumis taivaaseen astumisen jälkeen olisi tiettyyn avaruudelliseen paikkaan sijoittuneena.

Lutherin mukaan *Jumalan oikea käsi* eli *oikea puoli* ei ole määrätty *paikka* taivaassa, kuten Zwingli kumppaneineen ja Karlstadt ajattelivat, vaan *se on jumalallinen kaikkivalta, joka on läsnä kaikkialla*. Kun Jeesus Kristus on Jumalan oikealla puolella, niin hänen täytyy olla kaikkialla, missä Jumalan kaikkivalta on. Toisin sanoen Jeesuksen Kristuksen oleminen Isän oikealla puolella merkitsee *Jeesuksen Kristuksen kaikkivaltiutta* (omnipotenssia), joka mahdollistaa hänen *kaikkialla läsnä olemisensa* (ubikviteettinsa) ja kykynsä tehdä itsensä kohdattavissa olevaksi, missä tahtoo.

Myös Kristuksen inhimillinen luonto on hänen taivaaseenastumisensa jälkeen osallinen hänen jumalallisen luontonsa *kaikkivallasta ja kaikkialla läsnäolosta*. Siksi Kristus on kaikkialla yhtenä jumalallisena ja inhimillisenä, *jakamattomana persoonana*, kaiken yläpuolella ja kaikkialla läsnä olevana.

Ruumiillisesti ylösnoussut Kristus on *subjektina*, tekijänä, läsnä kaikkialla eli koko luotu todellisuus on hänelle yksi paikka, joka on hänen ”edessään”. Kristus ei kuitenkaan ole ihmisen kohdattavissa tällaisessa transscendenttisessä eli tuonpuoleisessa läsnäolossa, mutta hänelle itselleen koko luomakunta, kaikki sen paikat, ovat koko ajan läsnä olevia. Siksi Kristus kykenee halutessaan tekemään itsensä missä tahansa luodun todellisuuden paikassa kohdattavalla tavalla läsnä olevaksi ilman, että hänen tarvitsisi ylittää lokaalista ”taivaallisen” ja ”maallisen” välistä etäisyyttä ja ”tulla” siten tähän paikkaan. Tämän- ja tuonpuoleisen välinen ero ei ole etäisyyttä, vaan kysymys on kahdesta eri olomuodosta.

Kristuksen tuleminen *objektiksi* eli kohdattavana olevaksi tämänpuoleisessa eli luodussa todellisuudessa merkitsee yksinomaan olemisen tapaa koskevaa muutosta eli sitä, että Kristus tulee ihmisen kannalta kohdattavissa olevaksi tämänpuoleisuudessa. Todellisuudessa hän ei tuonpuoleisenakaan ole kaukana meistä. Sanoohan Raamattu Ylösnousseesta: että hän ”ei ole kaukana yhdestäkään meistä” (Apt 17:27).

Juuri olemisen tapaa koskevasta muutoksesta on kysymys esimerkiksi seuraavissa Raamatussa kerrotuissa Ylösnousseen ilmestymisissä ennen hänen taivaaseen astumistaan:

- Maria Magdalenalle (Jh 20:11–18),
- Opetuslapsille yläsalissa ilman Tuomasta (Jh 20:19–23)
- Opetuslapsille yläsalissa myös Tuomaan ollessa mukana (Jh 20:24–29)
- Kahdelle opetuslapselle Emmauksen tiellä (Lk 24:13–35)
- Seitsemälle opetuslapselle Tiberiaan järven rannalla (Jh 21:1–14)
- 1Kr 15:5–8

Raamatussa Kristus on ilmoittanut ja luvannut meille, missä hän on taivaaseen astumisensa jälkeen jumalallisessa vallassaan kohdattavissa ja puhuteltavissa eli missä hän on meille

objektina, ruumiillisesti kohdattavissa ja tavattavissa. Se tapahtuu niin sanotuissa armonvälineissä, Jumalan sanassa ja pyhissä sakramenteissa (*Tavast* 1998, 94, 95; *Jenson* 1997, 203–204; *Jenson* 1984, 355–359. Ks. myös *Pannenberg* 1993, 345, 346).

3. REAALIPREESSENSI

Kristuksen läsnäolo *armonvälineissä* ei siis ole ristiriidassa Isän oikealla puolella olemisen kanssa, kuten Zwingli ajatteli, vaan päinvastoin oppi Kristuksen korottamisesta Isän, Kaikkivaltiaan, oikealle puolelle tekee reaalipreesenssin mahdolliseksi. Kristuksen ruumiillinen ylösnousemus ja taivaaseen astuminen on samalla todistus myös Kristuksen inhimillisen luonnon korottamisesta. Tämä mahdollistaa sen, että koko Kristus voi olla läsnä armonvälineissä.

Lutherin mukaan Kristuksen ruumiillinen läsnäolo kaikkialla tarkoittaa, että hän on subjektina läsnä kaikissa luomakunnan pisteissä ja että hänet voidaan periaatteessa löytää "*kivestä, tulesta, vedestä tai köydestä*". Mutta vaikka Kristus on läsnä kaikkialla, häntä ei voida löytää "*veteen tai tuleen hyppäämällä tai köyteen hirttäytymällä*" vaan nimenomaan Jumalan sanasta ja sakramenteista, joissa hän on luvannut asettua meille objektiksi ja on läsnä "meille ja meitä varten". Niissä Kristus voidaan löytää oikealla ja hänen itsensä tahtomalla tavalla kiusaamatta Jumalaa ja syyllistymättä taikuuteen. (WA 19, 492, 19–26; WA 19, 499, 32–37).

Jumala itse on Sana ja hän vaikuttaa Pyhällä Hengellään ulkoisen sanan kautta. Gabrielin ilmoittaman sanan kautta hän teki Kristuksen läsnä olevaksi Marian kohtuun, kasteen ja julistetun evankeliumin kautta hän tekee Kristuksen läsnä olevaksi kristityn sisimpään ja ehtoollisen asetussanojen lausumisen kautta alttarin sakramenttiin. Tämä ei ole ristiriidassa Isän oikealla puolella olemisen kanssa, sillä juuri Kristuksen korottaminen merkitsee sitä, että hän on yhtenä persoonana, sekä inhimillisen että jumalallisen luontonsa puolesta, luomakunnan yläpuolella ja kaikkialla läsnä oleva. Tästä huolimatta Kristusta ei tule etsiä irrallaan hänen sanastaan, vaan nimenomaan sanan ja sakramenttien kautta, jotka hän on itse asettanut meille sitä varten.

K Kristus on aina jumal-ihmisenä läsnä, missä ikinä hän on läsnä, ja hän puhuu evankeliumin sanassa, hän kastaa ja jakaa ehtoollista jumal-ihmisenä. Hänen läsnäolonsa on aina sama.

Hän ei ole milloinkaan läsnä vain jumalallisen luontonsa puolesta, vaan kummankin luontonsa puolesta. Tässä kohden eri armonvälineiden välillä ei ole mitään eroa.

PÄÄTÖS

1. Kristus astui helatorstaina meidän näkyvän maailmamme ulkopuolelle, taivaaseen Isän, Kaikkivaltiaan, oikealle puolelle, jotta hän voisi olla kaikkialla läsnä samanaikaisesti.
2. Lisäksi Kristus antoi seurakunnalleen armonvälineet, sanan ja sakramentit, joissa Ylösnoussut tulee tälle puolelle, meille näkyvään maailmaamme, jotta me voisimme niissä kohdata hänet henkilökohtaisesti, sakramenteissa jopa aineellisessa muodossa.

Matti Väisänen